

Kohtuasi C-153/08

Euroopa Ühenduste Komisjon

versus

Hispaania Kuningriik

Liikmesriigi kohustuste rikkumine – Teenuste osutamise vabadus – EÜ artikkel 49 ja EMP lepingu artikkel 36 – Otsene maksustamine – Tulumaks – Üksnes teatud siseriiklike asutuste ja üksuste korraldatud loteriidest ja hasartmängudest saadud võitudele kehtiv maksuvabastus

Kohtuotsuse kokkuvõte

Teenuste osutamise vabadus – Piirangud – Maksuõigusnormid

(EÜ artikli 46 lõige 1 ja EÜ artikkel 49; EMP leping, artikkel 36)

Kui liikmesriik jätab jõusse maksuõigusnormid, millega vabastatakse maksust võidud, mis on saadud osalemisest loteriides, mängudes ja kihlvedudes, mille on selles liikmesriigis korraldanud selles liikmesriigis asutatud teatud avalikõiguslikud asutused ja üksused, mis oma mittetulundusliku tegevusega täidavad sotsiaalseid või abieesmärke, samas kui seda sama vabastust ei kohaldata võitudele, mis on saadud loteriidest, mängudest ja kihlvedudest, mille on korraldanud mõnes teises Euroopa Liidu või Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis asutatud asutused või üksused, mille tegevus on sama liiki, siis on asjaomane liikmesriik rikkunud EÜ artiklist 49 ja Euroopa Majanduspiirkonna lepingu artiklist 36 tulenevaid kohustusi.

Avalikõiguslikud asutused ning sotsiaalseid või abieesmärke täitvad mittetulunduslikud üksused, mis on asutatud teistes liikmesriikides kui asjaomane liikmesriik ja millel on samad eesmärgid selle liikmesriigi asutuste ja üksustega, on viimati nimetatutega sarnases olukorras.

Neil asjaoludel tuleb järeldada, et kuna asjaomase liikmesriigi territooriumil asutatud asutuste ja üksuste jaotatud võitused koheldakse soodsamalt, siis on sellise maksuvabastuse puhul tegemist teenuste osutamise vabaduse piiranguga, mis diskrimineerib avalikõiguslikke asutusi ja sotsiaalseid või abieesmärke täitvaid mittetulunduslikke üksusi, mis on asutatud teistes liikmesriikides kui asjaomane liikmesriik ja mis taotleavad samu eesmärke, kui asjaomase liikmesriigi asutused ja üksused.

Kuna see piirang on diskrimineeriv, siis saab seda õigustada ainult tingimusel, et liikmesriigi seadusandja taotletavad eesmärgid on EÜ artikli 46 lõike 1 tähenduses avaliku korra, avaliku julgeoleku või rahvatervise huvides ning et see on proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas.

Sellega seoses ei ole see piirang põhjendatud rahapesu tõkestamise ja maksupettuste vastase võitluse eesmärgiga, kuna liikmesriigi ametivõimud ei saa üldkorras ja vahet tegemata eeldada, et teises liikmesriigis asutatud asutuste ja üksuste tegevus on kuritegelik. Lisaks näib asutustele ja üksustele maksuvabastuse üldkorras kohaldamata jätmine ebaproportsionaalne, kuna see läheb kaugemale sellest, mis on kuritegevusega võitlemiseks vajalik. Mängusõltuvuse vastase võitluse osas ei saa välistada, et see eesmärk võib olla rahvatervise kaitse mõistega hõlmatud, kuid võitude maksuvabastus julgustab siiski tarbijaid osalema nendes loteriides, hasartmängudes ja kihlvedudes, millele võib seda vabastust kohaldada, ning see ei ole sobiv väidetavalt taotletava

eesmärgi saavutamise järjekindlaks tagamiseks. Mis puudutab üldkasutatava infrastruktuuri ja üldisi huve teenivate projektide rahastamist tänu nende organite saadud tuludele, kellele kohaldatakse maksuvabastust, siis on tegemist majanduslike põhjustega, mis ei kuulu samuti nende EÜ artikli 46 põhjenduste hulka, mis võivad õigustada asutamislepinguga tagatud teenuste osutamise vabaduse piirangut. Sama kehtib ka ülekaalukateks üldisteks huvideks oleva ühiskondliku korra kaitse ja tarbijakaitse kohta, mis ei saa seega põhjendada diskrimineerivaid piiranguid.

Sellest tuleneb, et asjaomane diskrimineerimine ei ole EÜ artikli 46 lõike 1 tähenduses õigustatud.

Kuna EMP lepingu artikli 36 sätetel on sama kohaldamisala mis sisuliselt identsel EÜ artiklil 49, on eeltoodud kaalutlused *mutatis mutandis* nimetatud artiklile ülekantavad.

(vt punktid 33, 34, 38–41, 43, 45, 47–49 ja resolutsioon)

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

6. oktoober 2009(*)

Liikmesriigi kohustuste rikkumine – Teenuste osutamise vabadus – EÜ artikkel 49 ja EMP lepingu artikkel 36 – Otsene maksustamine – Tulumaks – Üksnes teatud siseriiklike asutuste ja üksuste korraldatud loteriidest ja hasartmängudest saadud võitudele kehtiv maksuvabastus

Kohtuasjas C-153/08,

mille ese on EÜ artikli 226 alusel 15. aprillil 2008 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: R. Lyal ja L. Lozano Palacios, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Hispaania Kuningriik, esindaja: F. Díez Moreno, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees P. Jann, kohtunikud M. Ilešič, A. Tizzano, E. Levits ja J. J. Kasel (ettekandja),

kohtujurist: P. Mengozzi,

kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikku menetlust,

olles 16. juuli 2009. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Euroopa Ühenduste Komisjon palub oma hagiavalduses Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Hispaania Kuningriik jättis jõusse maksuõigusnormid, millega maksustatakse kõigist väljaspool Hispaania Kuningriiki korraldatud loteriidest, mängudest ja kihlvedudest saadud võidud, samas kui tulumaksust on vabastatud Hispaania Kuningriigis korraldatud teatud loteriidest, mängudest ja kihlvedudest saadud võidud, siis on Hispaania Kuningriik rikkunud ühenduse õigusest ja eelkõige EÜ artiklist 49 ning 2. mai 1992. aasta Euroopa Majanduspiirkonna lepingu (EÜT 1994, L 1, lk 3, ELT eriväljaanne 11/52, lk 3; edaspidi „EMP leping”) artiklist 36 tulenevaid kohustusi.

Õiguslik raamistik

EÜ asutamisleping ja EMP leping

2 EÜ artikli 49 esimene lõik sätestab:

„Järgnevate sätete kohaselt keelatakse ühenduse piires teenuste osutamise vabaduse piirangud liikmesriikide kodanike suhtes, kes asuvad mõnes teises ühenduse riigis kui see isik, kellele teenuseid pakutakse.”

3 EMP lepingu artikli 36 lõige 1 näeb ette:

„Järgnevate sätete kohaselt ei seata mingeid piiranguid lepinguosaliste territooriumil teenuste osutamise vabadusele nende EÜ liikmesriikide või EFTA [Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon] riikide kodanike puhul, kes asuvad EFTA riigis või mõnes teises liikmesriigis kui isik, kellele teenuseid pakutakse.”

Siseriiklikud õigusnormid

4 28. novembri 2006. aasta seaduse 35/2006, mis käsitleb füüsiliste isikute tulumaksu ning millega muudetakse osaliselt ettevõtte tulumaksu, mitteresidentide tulumaksu ning omandimaksu seadust (*Boletín Oficial del Estado* nr 285, 29.11.2006, lk 41734; edaspidi „tulumaksuseadus”), artikkel 7, mis näeb ette teatud tulude maksust vabastamise, sätestab:

„Maksust on vabastatud järgmised tulud:

[...]

ñ) avalik-õigusliku asutuse „Loterías y Apuestas del Estado” [riiklik loteriisid ja kihlvedusid korraldav avalik-õiguslik asutus] ning autonoomsete piirkondade asutuste või üksuste korraldatud loteriidest ja kihlvedudest saadud võidud, samuti Hispaania Punase Risti korraldatud õnneloosimängudest saadud ning Organización Nacional de Ciegos Españoles’e [Hispaania pimedate ühing] poolt heakskiidetud teatud liiki mängudest saadud võidud.

[...]”

5 Tulumaksuseaduse muude sätete, eelkõige selle artikli 33.1, artikli 45 ja artikli 63 lõike 1 kohaselt arvatakse teiste siseriiklike või välismaa asutuste, sh teistes Euroopa Liidu liikmesriikides

või Euroopa Majanduspiirkonnas asutatud asutuste korraldatud loteriidest, mängudest ja kihlvedudest saadud võidud maksubaasi ning maksustatakse astmelise tulumaksuga.

Kohtueelne menetlus

6 Komisjon teavitas 4. aprilli 2006. aasta märgukirjaga Hispaania Kuningriiki sellest, et ta leiab, et Hispaania õigusnormidega kehtestatud maksustamistingimused, mida kohaldatakse väljaspool seda liikmesriiki korraldatud loteriidest, mängudest ja kihlvedudest saadud võitudele, on vastuolus EÜ artikliga 49 ja EMP lepingu artikliga 36, kuna need võidud maksustatakse tulumaksuga, samas kui teatud Hispaania loteriidest ja mängudest saadud tulud on sellest vabastatud, ning ta palus sellel riigil esitada oma seisukoht.

7 Hispaania Kuningriik väidab oma vastuses, et asjaomast maksuvabastust kohaldatakse ainult teatud juhtudel ning see on seotud neid korraldavate üksuste erilise olemusega. Diskrimineerimist ei toimu, kuna Hispaanias asutatud loteriide korraldajad on üldjuhul samas olukorras kui need korraldajad, kes ei ole selles liikmesriigis asutatud. Asjaomase maksuvabastuse õigustuseks tõi Hispaania Kuningriik välja seda liiki tegevuse kahjulike tagajärgede vastase võitluse ning ulatusliku kaalutusõiguse, mis liikmesriikidel on seda liiki mängude reguleerimisel.

8 Komisjon esitas 15. detsembril 2006 põhjendatud arvamuse, kutsudes Hispaania Kuningriigi võtma arvamuse järgimiseks vajalikke meetmeid kahe kuu jooksul arvamuse kättesaamisest.

9 Hispaania Kuningriik teavitas 22. veebruari 2007. aasta kirjaga komisjoni, et ta jääb oma seisukoha juurde. Tulumaksuseadus ei sisalda diskrimineerimist loteriide või hasartmängude korraldajate riikkondsuse, asukoha või tegevuskoha alusel ning see on õigustatud tarbijakaitse ning ühiskondliku korra kaitsega seotud põhjustel.

10 Kuna komisjon ei nõustunud Hispaania Kuningriigi vastusega, otsustas ta esitada käesoleva hagi.

Hagi

Poolte argumendid

11 Komisjon väidab, et arvestades teenuste osutamise vabadust käsitlevat Euroopa Kohtu praktikat ning eelkõige 13. novembri 2003. aasta otsust kohtuasjas C?42/02: Lindman (EKL 2003, lk I?13519), on tulumaksuseadus diskrimineeriv, kuna selle toime muutub Hispaania Kuningriigi ja teiste liikmesriikide vaheline teenuste osutamine puhtalt Hispaania sisese teenuste osutamisega võrreldes raskemaks ning see võib pärssida Hispaanias elavate isikute osalemist loteriides, mille korraldajad on asutatud teistes liidu või Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriikides. Seetõttu on need õigusnormid vastuolus EÜ artikli 49 ja EMP lepingu artikliga 36.

12 Kindlasti ei kehti asjaomane vabastus kõigile loteriide ja hasartmängude korraldajatele, kes on asutatud Hispaanias, ning seda kohaldatakse üksnes teatud kindlaksmääratud üksustele. Siiski on see maksuvabastus sellegipoolest diskrimineeriv, kuna seda kohaldatakse ainult selles liikmesriigis asutatud üksustele.

13 Kaalutusõigusega, mida evivad liikmesriigid seda liiki tegevuse reguleerimisel, ei ole võimalik õigustada tulumaksuseadusega ette nähtud maksuvabastust. Selle asemel, et nimetatud seadus kehtestaks soodsamate maksustamistingimuste saamiseks teatud tunnustega seotud nõuded, kohaldatakse seda vabastust konkreetselt nimetatud teatud üksustele, samas kui sarnaseid teenuseid võivad osutada teised üksused, millele ei kohaldata neid soodsamaid

maksustamistingimusi ja mille hulgas on teistes liikmesriikides kui Hispaania Kuningriik asuvad sama liiki üksused või üksused, millel on samad eesmärgid kui nimetatud seadusega loetletud Hispaania üksustel.

14 Eespool viidatud kohtuotsuse Lindman punktist 25 nähtub, et koos õigustustega, millele liikmesriik võib tugineda, tuleb esitada ka analüüs liikmesriigi võetud piirava meetme sobivuse ja proportsionaalsuse kohta. Käesoleval juhul ei esitanud Hispaania Kuningriik mingisuguseid andmeid, mis vaidlusalust maksuvabastust õigustaks.

15 Komisjon toob veel esile, et maksuvabastuse meede ei ole kõige sobivam Hispaania Kuningriigi poolt taotletava eesmärgi – hasartmängude pärssimine – saavutamiseks, kuna nimetatud maksuvabastus pigem julgustab kodanikke nendes mängudes osalema.

16 Rahapesu tõkestamise ja maksupettuste vastase võitluse osas kinnitab komisjon, et ta ei mõista, kuidas asjaomane maksuvabastus võiks nende eesmärkide saavutamisele kaasa aidata, nagu väidab Hispaania Kuningriik. Komisjon leiab just vastupidi, et sellise tegevuse vastane võitlus õigustab käesoleval juhul asjaomase maksuvabastuse tühistamist, kuid mitte mingil juhul selle jõusse jätmist. Ta lisab, et rahapesu tõkestamiseks võetud ennetusmeetmed tagavad juba kõrgetasemelise kaitse ning see muudab käesolevas asjas vaatluse all oleva meetme kasutuks.

17 Mis puudutab vajadust tagada tarbijakaitse Hispaanias kehtestatud normidele vastavalt, siis on komisjon arvamusel, et ei saa õigustatult väita, et see kaitse seatakse ohtu selle tõttu, et asjaomaseid loteriisid korraldavad teistes liikmesriikides asutatud üksused. Peale selle, et asjaomane tegevus on igas liikmesriigis juba reguleeritud, on olemas seda kaitset tagada võimaldavad ja ühenduse õigusega kooskõlas olevad kontrollimehhanismid.

18 Igal juhul on tulumaksuseadus diskrimineeriv ning esitatud õigustustega ei saa seega nõustuda.

19 Hispaania Kuningriik vaidlustab kohustuste rikkumise ning väidab esimese võimalusena, et asjaomane maksuvabastus ei ole diskrimineeriv piirang. Selle vabastuse tulemusena, mille kohaldamisala on isikuline, kuna see piirdub teatud riigi või autonoomse piirkonna avalik-õiguslike asutuste, Hispaania Punase Risti ja Hispaania pimedate ühinguga, koheldakse tõesti erinevalt neid asutusi ja üksusi, kellele maksuvabastus ei laiene. Siiski ei ole see erinev kohtlemine diskrimineeriv ega vastuolus võrdse kohtlemise põhimõttega, kuna need üksused, millele nimetatud maksuvabastus ei laiene, ei ole vabastuse kohaldamisalasse kuuluvate üksustega samas olukorras.

20 Hispaania Kuningriik täpsustab, et asjaomase maksuvabastuse kohaldamisalasse ei kuulu kõik Hispaanias või Hispaania residentidest üksuste korraldatud loteriid, hasartmängud ja kihlveod. Kui jätta see maksuvabastus arvestamata, maksustatakse residentide korraldatud mängudes jaotatud võitused sama moodi kui mitteresidentide korraldatud mängudes jaotatud võitused. Seetõttu ei saa järeldada, et nimetatud vabastus diskrimineerib või võib diskrimineerida neid loteriide korraldajaid, kes ei ole Hispaanias asutatud. Tulumaksuseaduses loetletud tunnustega sarnaste tunnustega mitteresidentidest üksusi ei diskrimineerita, kuna vabastuse kohaldamisala ei määratleta selles seaduses teatud kindlaksmääratud tunnustega ning asjaomaste üksuste riikkondsusele või tegevuskohale see ei viita.

21 Vastupidi sellele, mida väidab komisjon, ei saa eespool viidatud kohtuotsusest Lindman tulenevat kohtupraktikat käesolevale asjale üle kanda, kuna erinevalt Soome õigusaktidest, mis olid arutusel asjas, milles see kohtuotsus tehti, kohaldatakse loteriidest, hasartmängudest ja kihlvedudest saadud võitudele tulumaksuseaduse kohaselt põhimõtteliselt tulumaksu nende korraldamise kohast ning nende korraldaja asukohast olenemata.

22 Teise võimalusena väidab Hispaania Kuningriik, et isegi, kui eeldada, et vaidlusalune maksuvabastus kujutab endast teenuste osutamise vabaduse piirangut, on see piirang asjaomase tegevuse spetsiifilisust arvestades ühiskondliku korra, rahapesu tõkestamise, maksupettuste vastase võitluse ning tarbijakaitsega seotud põhjustel õigustatud.

23 Hispaania Kuningriik leiab ühiskondliku korra osas, et sel määral, mil käesolevas asjas vaatluse all olevad õigusnormid on sarnased nende asjaoludega, mida Euroopa Kohtus käsitles asjades, milles tehti 24. märtsi 1994. aasta otsus C?275/92: Schindler (EKL 1994, lk I?1039), 21. septembri 1999. aasta otsus C?124/97: Läärä jt (EKL 1999, lk I?6067) ja 21. oktoobri 1999. aasta otsus C?67/98: Zenatti (EKL 1999, lk I?7289), on nendes kohtuotsuses esitatud Euroopa Kohtu arutluskäik käesolevale asjale ülekantav.

24 Nendest kohtuotsustest nähtub eelkõige, et liikmesriikidel on loteriide ja teiste hasartmängude valdkonnas ulatuslik kaalutusõigus tarbijate ja ühiskondliku korra kaitsmiseks.

25 Vaidlusalune maksuvabastus on täpselt neid eesmärke silmas pidades vastu võetud: esiteks selleks, et mängimist üldiselt pärssida – kehtestades seda liiki tulu maksustamise põhimõtte, ning teiseks selleks, et võimaldada eeliskohtlemist avalik-õiguslike asutuste korraldatud loteriidest ja mängudest saadud võitude suhtes tingituna üldkasutatava infrastruktuuri rahastamisest.

26 Teiseks, mis puudutab rahapesu tõkestamist ja maksupettuste vastast võitlust, siis Hispaania Kuningriik väidab, et nende eesmärkide saavutamine seataks tõsiselt ohtu, kui vaidlusalust maksuvabastust tuleks kohaldada võitudele, mis on saadud teatud avalik-õiguslike asutuste või abiorganisatsioonide, millele ei laiene Hispaania õigusaktid, korraldatud mängudest, kuna maksuhalduril ei oleks võimalik neid tulusid praegusega samal viisil kontrollida.

27 Kolmandaks, tarbijakaitse osas tuletab Hispaania Kuningriik meelde, et loteriide, hasartmängude ja kihlvedude korraldamine on tegevus, mis on reguleeritud õigusaktidega, mille eesmärk on jõus olevate õigusaktide katkematut kohaldamist tagades mängijate õiguste ja huvide kaitse. Asjaomase maksuvabastuse laiendamisega nendele üksustele, mis ei pea järgima nimetatud mängude korraldamist reguleerivaid õigusakte, nõrgeneb tarbijakaitse tase. Nimetatud vabastus on seega õigustatud Hispaania ametivõimude poolt sobivaks peetud tarbijakaitse tagamise vajadusega, ning seda põhjendust on Euroopa Kohus oma praktikas laialdaselt tunnustatud.

Euroopa Kohtu hinnang

Ebavõrdne kohtlemine riikkondsuse alusel

28 Sissejuhatuseks tuleb meenutada, et kuigi otsene maksustamine on liikmesriikide pädevuses, on nad sellegipoolest kohustatud selle pädevuse kasutamisel järgima ühenduse õigust (11. augusti 1995. aasta otsus kohtuasjas C?80/94: Wielockx, EKL 1995, lk I?2493, punkt 16; 16. juuli 1998. aasta otsus kohtuasjas C?264/96: ICI, EKL 1998, lk I?4695, punkt 19; 29. aprilli 1999. aasta otsus kohtuasjas C?311/97: Royal Bank of Scotland, EKL 1999, lk I?2651, punkt 19; 6. juuni 2000. aasta otsus kohtuasjas C?35/98: Verkooijen, EKL 2000, lk I?4071, punkt 32, ja eespool

viidatud kohtuotsus Lindman, punkt 18).

29 Mis puudutab asutamislepingu sätteid teenuste osutamise vabaduse kohta, siis nagu Euroopa Kohus juba märkis loteriide korraldamise kohta, kohaldatakse neid sätteid tegevusele, mis võimaldab kasutajatel tasu eest osaleda hasartmängus (vt eespool viidatud kohtuotsus Lindman, punkt 19). Muu hulgas on teenuste osutamise vabadusest mõeldud kasu saama nii teenuste osutaja kui ka nende saaja (vt 8. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-42/07: Liga Portuguesa de Futebol Profissional ja Bwin International, EKL 2009, lk I-7633, punkt 51).

30 Lisaks on Euroopa Kohus korduvalt asunud seisukohale, et kuigi on õiguspärane lubada maksusoodustust üldisest huvist tulenevaid teatud eesmäärke taotlevatele organisatsioonidele, ei saa liikmesriik siiski anda selliseid maksusoodustusi ainult oma territooriumil asutatud organisatsioonidele, mille tegevus võib liikmesriigi seega vabastada tema teatud kohustustest (vt eelkõige 27. jaanuari 2009. aasta otsus kohtuasjas C-318/07: Persche, EKL 2009, lk I-359, punkt 44).

31 Täpsemalt, kui liikmesriigis üldistes huvides tegutsevaks tunnistatud organisatsioon vastab teises liikmesriigis samasugustele organisatsioonidele õigusnormidega kehtestatud tingimustele ja tema eesmärk on samasuguste üldsuse huvide edendamine, nii et teda saaks viimati mainitud liikmesriigis tunnistada üldistes huvides tegutsevaks, ei saa selle liikmesriigi ametivõimud jätta nimetatud organisatsiooni ilma õigusest võrdsele kohtlemisele üksnes seetõttu, et ta ei ole asutatud nimetatud liikmesriigi territooriumil (vt selle kohta 14. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-386/04: Centro di Musicologia Walter Stauffer, EKL 2006, lk I-8203, punkt 40; 11. septembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-76/05: Schwarz ja Gootjes-Schwarz, EKL 2007, lk I-6849, punkt 81, ja eespool viidatud kohtuotsus Persche, punkt 49).

32 Euroopa Kohus jõudis järeldusele, et liikmesriigis asutatud organisatsioon, mis vastab maksusoodustuse andmiseks teises liikmesriigis kehtestatud tingimustele, on viimati nimetatud liikmesriigi poolt maksusoodustuste andmise osas, mis on mõeldud asjaomase üldisest huvist tuleneva tegevuse julgustamiseks, sarnases olukorras organisatsiooniga, mis on tunnistatud üldistes huvides tegutsevaks ning on asutatud viimati nimetatud liikmesriigis (eespool viidatud kohtuotsus Persche, punkt 50).

33 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 66 välja tõi, tuleb asuda seisukohale, et avalik-õiguslikud asutused ning sotsiaalseid või abieesmäärke täitvad mittetulunduslikud üksused, mis on asutatud teistes liikmesriikides kui Hispaania Kuningriik ja millel on samad eesmärgid tulumaksuseaduse artikli 7 punktis 7 loetletud asutuste ja üksustega, on viimati nimetatutega sarnases olukorras.

34 Neil asjaoludel tuleb järeldada, et tulumaksuseaduse artikli 7 punktis 7 ette nähtud maksuvabastuse puhul on tegemist teenuste osutamise vabaduse piiranguga, mis diskrimineerib avalik-õiguslikke asutusi ja sotsiaalseid või abieesmäärke täitvaid mittetulunduslikke üksusi, mis on asutatud teistes liikmesriikides kui Hispaania Kuningriik ja taotlevad samu eesmäärke, kui selles sättes loetletud asutused ja üksused, kuna nimetatud sättes loetletud asutuste ja üksuste jaotatud võitused koheldakse soodsamalt.

35 See järeldus kehtib siiski ainult asutuste ja üksuste kohta, mis on sarnased nimetatud sättes loetletutega, ning vastupidi sellele, mida väidab komisjon, ei kohaldata seda kõikidele loteriide, mängude ja kihlvedude korraldajatele, kes on asutatud teises liikmesriigis kui Hispaania Kuningriik. Need korraldajad ei ole kõik sarnases olukorras nende asutuste ja üksustega, mis on loetletud tulumaksuseaduse artikli 7 punktis 7. Sellest tuleneb, et komisjoni hagi tuleb jätta rahuldamata selles osas, mis puudutab neid teises liikmesriigis kui Hispaania Kuningriik asutatud loteriide ja kihlvedude korraldajaid, kes ei ole objektiivselt sarnases olukorras selles sättes

nimetatud korraldajatega.

Diskrimineerimise õigustamine

36 Kõigepealt tuleb meenutada, et kuigi Euroopa Kohtu praktikas on kindlasti tunnustatud mitmeid ülekaalukaid üldisi huve, näiteks tarbijakaitse, pettuste ja hasartmängudega seotud liigse kulutamise ennetamise ning üldise avaliku korra säilitamise eesmärgid (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Liga Portuguesa de Futebol Profissional ja Bwin International, punkt 56), millele võib tugineda teenuste osutamise vabaduse piiramise õigustamiseks, ei saa neile eesmärkidele sellegipoolest tugineda õigustamaks diskrimineerivalt kohaldatavaid piiranguid (vt selle kohta 30. novembri 1995. aasta otsus kohtuasjas C-55/94: Gebhard, EKL 1995, lk I-4165, punkt 37; 6. novembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-243/01: Gambelli jt, EKL 2003, lk I-13031, punkt 65; 6. märtsi 2007. aasta otsus liidetud kohtuasjas C-338/04, C-359/04 ja C-360/04: Placanica jt, EKL 2007, lk I-1891, punkt 49, ning eespool viidatud kohtuotsus Liga Portuguesa de Futebol Profissional ja Bwin International, punkt 60).

37 Samuti nähtub Euroopa Kohtu praktikast, et selles osas, milles selline piirang, nagu on arutusel käesolevas asjas, on diskrimineeriv, on see ühenduse õigusega kooskõlas üksnes siis, kui see tuleneb sõnaselgest erandsättest nagu EÜ artikkel 46, millele viitab EÜ artikkel 55, st see on avaliku korra, avaliku julgeoleku või rahvatervise huvides (16. jaanuari 2003. aasta otsus kohtuasjas C-388/01: komisjon vs. Itaalia, EKL 2003, lk I-721, punkt 19).

38 Seetõttu saab käesolevas asjas vaatluse all olev piirang olla õigustatud ainult tingimusel, et Hispaania seadusandja taotletavad eesmärgid on EÜ artikli 46 lõike 1 tähenduses avaliku korra, avaliku julgeoleku või rahvatervise huvides ning et see on proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas. Seda silmas pidades tuleb lisada, et siseriiklikud õigusnormid on konkreetse eesmärgi saavutamiseks sobivad üksnes juhul, kui need vastavad tõepoolest huvile saavutada see eesmärk ühtselt ja süstemaatiliselt (10. märtsi 2009. aasta otsus kohtuasjas C-169/07: Hartlauer, kohtulahendite kogumikus veel avaldamata, punkt 55, ja eespool viidatud kohtuotsus Liga Portuguesa de Futebol Profissional ja Bwin International, punkt 61).

39 Mis puudutab esiteks rahapesu takistamise ja maksupettuste vastase võitluse eesmärki, siis ei ole vaja kindlaks teha, kas see eesmärk on avaliku korra mõistega hõlmatud. Piisab, kui selle kohta nentida, et nagu nähtub Euroopa Kohtu praktikast, ei saa liikmesriigi ametivõimud üldkorras ja vahet tegemata eeldada, et teises liikmesriigis asutatud asutuste ja üksuste tegevus on kuritegelik. Lisaks näib asutustele ja üksustele maksuvabastuse üldkorras kohaldamata jätmise ebaproportsionaalne, kuna see läheb kaugemale sellest, mis on kuritegevusega võitlemiseks vajalik. Tegelikult on olemas mitmeid vahendeid nende tegevuse ja raamatupidamise kontrollimiseks (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsused Gambelli jt, punkt 74, ja Centro di Musicologia Walter Stauffer, punkt 61).

40 Teiseks tuleb mängusõltuvuse vastase võitluse osas esile tuua, et kuigi ei saa välistada, et see eesmärk võib olla rahvatervise kaitse mõistega hõlmatud, tuleb käesolevas asjas kõigepealt tõdeda, et Hispaania Kuningriik ei ole esitanud mingeid andmeid selle tõendamiseks, et Hispaanias on see haigus elanikkonna hulgas nii levinud, et seda võib pidada rahva tervist ohustavaks.

41 Nagu kohtujurist oma ettepanku punktis 85 täpsustas, julgustab võitude maksuvabastus tarbijaid osalema nendes loteriides, hasartmängudes ja kihlvedudes, millele võib seda vabastust kohaldada, ning see ei ole sobiv väidetavalt taotletava eesmärgi saavutamise järjekindlaks tagamiseks.

42 Kuna vaidlusalune maksuvabastus ei võta arvesse erinevaid mänguliike, siis ei saa

Hispaania Kuningriik õigustatult väita, et nimetatud maksuvabastuse eesmärk on mängijate mängusoovi suunamine nendele mängudele, mille toimumise viisi puhul on sõltuvusse sattumise võimalus väiksem.

43 Kolmandaks, mis puudutab Hispaania Kuningriigi argumenti, et nende organite ja üksuste saadud tulud, mille mängudele kohaldatakse asjaomast maksuvabastust, aitavad kaasa üldkasutatava infrastruktuuri ja üldisi huve teenivate projektide rahastamisele, tuleb meenutada, et Euroopa Kohus on juba otsustanud, et kuigi ei ole tähtsusetu, et loteriid ja teised hasartmängud võivad suuremal määral kaasa aidata mittetulunduslikel eesmärkidel või avalikes huvides tegutsemise rahastamisele, ei saa sellist põhjust iseenesest pidada teenuste osutamise vabaduse piirangu objektiivseks õigustuseks (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsused Schindler, punkt 60, ja Zenatti, punkt 36). Euroopa Kohtu praktikast nähtub muu hulgas, et majanduslikud põhjused ei kuulu samuti nende EÜ artikli 46 põhjenduste hulka, mis võivad õigustada asutamislepinguga tagatud teenuste osutamise vabaduse piirangut (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsused komisjon vs. Itaalia, punktid 19 ja 22, ning Gambelli jt, punkt 61).

44 Neljandaks tuleb ühiskondliku korra ja tarbijakaitse osas täpsustada, et vastupidi sellele, mida väidab Hispaania Kuningriik, ei saa eespool viidatud kohtuotsustes Schindler, Läärä jt ja Zenatti esitatud Euroopa Kohtu põhjenduskäiku käesolevale asjale üle kanda.

45 Erinevalt piirangutest, mis olid vaatluse all nendes asjades, milles tehti eespool nimetatud kohtuotsused, ei ole käesolevas asjas arutusel olev piirang vahet tegemata kohaldatav, vaid see on diskrimineeriv. Seetõttu ei saa seda piirangut õigustada selliste ülekaalukate üldiste huvidega nagu ühiskondliku korra kaitse või tarbijakaitse.

46 Tuleb lisada, nagu kohtujurist eelkõige ettepaneku punktides 93 ja 104 esile tõi, et vaidlusalune maksuvabastus ei võimalda esiteks saavutada ühiskondliku korra kaitse eesmärki, kuna see julgustab, mitte ei pärsi loteriides ja kihlvedudes osalemist, ning teiseks tarbijakaitse eesmärki, kuna nimetatud vabastuse ja tarbijate huve kaitsma kavandatud haldusmeetmete vahel ei ole mingisugust otsest seost.

47 Sellest tuleneb, et käesolevas asjas arutusel olev diskrimineerimine ei ole EÜ artikli 46 lõike 1 tähenduses õigustatud.

48 Kuna EMP lepingu artikli 36 sätetel on sama kohaldamisala mis sisuliselt identsel EÜ artiklil 49, on eeltoodud kaalutlused *mutatis mutandis* nimetatud artiklile ülekantavad.

49 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb tuvastada, et kuna Hispaania Kuningriik jättis jõusse maksuõigusnormid, millega vabastatakse maksust võidud, mis on saadud osalemisest loteriides, mängudes ja kihlvedudes, mille on Hispaanias korraldanud selles liikmesriigis asutatud teatud avalik-õiguslikud asutused ja üksused, mis oma mittetulundusliku tegevusega täidavad sotsiaalseid või abieesmärke, samas kui seda sama vabastust ei kohaldata võitutele, mis on saadud loteriidest, mängudest ja kihlvedudest, mille on korraldanud mõnes teises Euroopa Liidu või Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis asutatud asutused või üksused, mille tegevus on sama liiki, siis on Hispaania Kuningriik rikkunud EÜ artiklist 49 ja EMP lepingu artiklist 36 tulenevaid kohustusi.

Kohtukulud

50 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kodukorra artikli 69 lõike 3 esimese lõigu alusel võib Euroopa Kohus määrata kulude jaotuse või jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks. Kuna nii komisjoni kui ka Hispaania

Kuningriigi nõuded on osaliselt rahuldamata jäetud, tuleb kohtukulud jätta kummagi poole enda kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

- 1. Kuna Hispaania Kuningriik jättis jõusse maksuõigusnormid, millega vabastatakse maksust võidud, mis on saadud osalemisest loteriides, mängudes ja kihlvedudes, mille on Hispaanias korraldanud selles liikmesriigis asutatud teatud avalik-õiguslikud asutused ja üksused, mis oma mittetulundusliku tegevusega täidavad sotsiaalseid või abieesmärke, samas kui seda sama vabastust ei kohaldata võitudele, mis on saadud loteriidest, mängudest ja kihlvedudest, mille on korraldanud mõnes teises Euroopa Liidu või Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis asutatud asutused või üksused, mille tegevus on sama liiki, siis on Hispaania Kuningriik rikkunud EÜ artiklist 49 ja 2. mai 1992. aasta Euroopa Majanduspiirkonna lepingu artiklist 36 tulenevaid kohustusi.**
- 2. Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**
- 3. Jätta Euroopa Ühenduste Komisjoni ja Hispaania Kuningriigi kohtukulud kummagi poole enda kanda.**

Allkirjad

* Kohtumenetluse keel: hispaania.